

Interviu cu
E.S. DAVID OREN,
ambasadorul
Statului Israel
la București

„Constat cu bucurie reînvierea vieții evreiești în România“

- Domnule Ambasador, înainte de a veni la București, ce știați despre România și despre evreii români?

- Cunoșteam multe lucruri despre această zonă. În ceea ce privește

România, vreau să vă spun că am urmărit cu emoție de la Toronto evenimentele de la sfârșitul lui 1989. Pe evreii români îi cunosc de multă vreme, ținând cont de numeroasa comunitate din Israel. Mulți dintre ei mi-au fost colegi, vecini, prieteni și sursă primară de informații despre istoria evreilor români. De la ei am aflat despre persecuțiile suferite în timpul regimului Antonescu, lucru de altfel cunoscut de mine, deoarece la liceu am studiat istoria comunităților evreiești din Europa, inclusiv a celei românești. Mi-a rămas de-atunci în memorie un lucru șocant. În cartea de istorie se reproducea facsimilul unei tăieturi de ziar despre cazul unui student evreu român omorât de legionari încă înainte instalării regimului Antonescu și procesul care s-a desfășurat, în care făptașul, nu numai că nu a fost condamnat, ci a fost considerat erou. Declarația a fost făcută de un profesor universitar, ceea ce vorbește clar despre existența sentimentelor antisemite chiar în rândul unora dintre intelectualii români, fapt care mi s-a părut deosebit de dureros.

Bucureștiul a fost pentru mine o surpriză plăcută. Am găsit aici un oraș viu, clocotitor, cu o viață culturală deosebită. Cu toate că nu sunt de multă vreme în țară, am fost impresionat de viața comunității evreiești, de bogăția activităților desfășurate, fie culturale, fie de altă natură. Eu cred că astăzi, comunitatea evreiască a depășit punctul cel mai de jos al existenței sale și este într-un proces de relansare, de reînviere. Acest lucru s-a văzut cel mai pregnant la deschiderea noului Centru Cultural Comunitar, JCC, unde se desfășoară numeroase activități. De asemenea, faptul că există un nou rabin, că s-a reînălțat Sinagoga Mare, că s-a refăcut cea din Amzei, care, de fiecare Șabat este plină de credincioși, sunt semne de bun augur. Opinia mea este că din ce în ce mai mulți evrei, și nu numai români, prezenți în România participă la viața evreiască și interacționează cu evreii din România. Am văzut, de exemplu, la noul Centru Comunitar, cu toate sălile pline, foarte mulți tineri evrei care nu sunt originari din România. Toate acestea trebuie cultivate, ele sunt componente ale procesului de reînviere a vieții iudaice în România. Trebuie „descoperiți“ și alți evrei și implicați prin diferite programe în activitatea comunității. Fără atragerea lor și a evreilor, veniți în România din diferite țări ale lumii, va fi greu de continuat procesul de reînviere a vieții iudaice în România. În urma pușinelor mele deplasări în provincie – deocamdată nu am fost decât la Cluj și la Sighișoara, dar voi vizita toate comunitățile – am constatat că ceea ce se întâmplă la București nu se reflectă în toate comunitățile, eforturile pentru reînvierea vieții iudaice nu sunt aceleași. La aceasta se adaugă problema localităților fără nici un evreu și unde am dori să păstrăm trecutul evreiesc. Așa cum la Sighișoara, unde nu mai trăiește decât un singur evreu, s-au găsit neevrei care să refacă sinagoga, pe care s-o mențină ca atare, folosind-o la activități culturale legate și de iudaism și incluzând-o în circuitul turistic, tot așa ar trebui procedat și în multe alte orașe mici unde nu mai există evrei. De asemenea, tineretul neevreu trebuie să cunoască istoria evreilor, bazele religiei iudaice ca să afle că religia lui își are sursa în acest cult. Aceste cunoștințe vor contribui și la risipirea prejudecăților împotriva evreilor, vechi de 2000 de ani, ceea ce nu este un lucru simplu. Aici un rol important l-ar putea avea sprijinul Bisericii.

**Evreii neromâni
trebuie atrași
în viața comunitară**

**În viitorul
apropiat,
românii
vor putea
călători
în Israel
fără vize**

Domeniile abordate sunt multiple: imobiliar, infrastructură, energie, high-tech, agricultură. Pe piața românească au pătruns numeroase firme israeliene care reprezintă branduri importante, cum ar fi Prigat, Elita, Kenvelo, Tnuva și altele. Investitorii israelieni știu că aici există o forță de muncă foarte bine pregătită. Ne străduim să realizăm cooperări în economie și în cercetarea și dezvoltarea industrială în care am și semnat acorduri de colaborare. Energia este un alt domeniu unde Israelul poate oferi sprijin României, prin experiența folosirii unor forme alternative, ca de pildă cea solară, sau, vorbind despre agricultură, în irigații. Recent, o numeroasă delegație de oameni de

afaceri români, sub egida Camerei de Comerț și Industrie, a efectuat o vizită în Israel, tocmai pentru a găsi noi domenii și resurse de colaborare.

Sprrijinirea turismului este o altă prioritate. Dorim ca din ce în ce mai mulți români, nu numai evrei, să viziteze Țara Sfântă. Sperăm ca în viitorul apropiat să eliminăm vizele de intrare pentru turiștii români care călătoresc în Israel.

În ceea ce privește relația dintre israelieni și comunitatea evreiască din România, cred că, așa cum am arătat anterior, lucrurile sunt pe calea cea bună.

- Israelul se pregătește pentru summit-ul regional de la Annapolis. Credeți că negocierile vor da vreun rezultat, în condițiile în care partea israeliană și cea palestiniană au expectative diferite. Există probleme sensibile, precum cea a refugiaților sau a împărțirii Ierusalimului. Aveți încredere în partenerul de dialog, Autoritatea Palestiniană, care la ora actuală reprezintă doar jumătate din populația palestiniană?

- Pentru prima dată, se înregistrează o schimbare în Orientul Mijlociu, care ar putea oferi o șansă pentru pace, ceea ce mă îndeamnă la optimism. Lumea arabă s-a scindat în țări islamice extremiste și țări relativ moderate. Cele din prima categorie, cum sunt Iranul sau Siria, inspiră și sprijină mișcări radicale ca Hamas sau Hezbollah. Încetul cu încetul, țările arabe moderate își dau seama că dușmanul lor nu este Israelul, ci propriii extremiști. Pentru prima dată, ele se confruntă cu aceiași inamici ca noi – Iranul, extremiștii, necesitatea de a împiedeca Teheranul să fabrice bomba atomică. Putem afirma că avem interese convergente, compatibile. În ceea ce privește Autoritatea Palestiniană din Cisjordania, mă refer aici la președintele și primul ministru, ea poate fi calificată drept relativ moderată, cu care credem că am putea semna acorduri care să ducă la soluționarea problemelor. Interesant este că ultimul sondaj din teritoriile palestinieniene a indicat că 73% dintre cetățeni îl susțin pe președintele Abbas și nu mișcarea Hamas, și aici mă refer și la cei din Gaza, care și-au dat seama ce consecințe a avut regimul Hamas. De această dată, sancțiunile internaționale au fost eficiente. Din păcate, mai puțin eficiente sunt cele împotriva Iranului, caz în care, după părerea noastră, comunitatea internațională ar trebui să acționeze mai dur. Vreau să mai precizez că summit-ul de la Annapolis nu va duce la soluționarea finală a problemelor israeliano-palestinieniene. El va deschide calea pentru acordurile finale, este începutul unui proces. Există probleme sensibile ca Ierusalimul, unde este foarte dificil un partaj, deoarece cartierele arabe sunt înconjurare de cele evreiești. În ce privește revenirea refugiaților, poziția noastră este fermă. Ei trebuie să se întoarcă în noul stat palestinian ce se va crea sau să se integreze în alte țări arabe - Egipt, Liban, Arabia Saudită, unde trăiesc de peste jumătate de secol -, care, din motive politice, cu excepția Iordaniei, nu au vrut să-i integreze, să le dea drepturi cetățenești.

- Credeți că România, ținând cont de experiența trecutului, ar putea juca un rol în Orientul Mijlociu?

- Noi am dori ca România să reflecte buna înțelegere și bunele relații dintre ea și Israel. De asemenea, sperăm ca, în forurile internaționale, România, ca și alte țări ale U.E., să contribuie la o politică mult mai echilibrată față de Israel și de problemele din Orientul Mijlociu.

- Ca ziaristă în presa română, am considerat că fluxul de informații, de contacte venite dinspre Ambasada Statului Israel către media din România, vizând reflectarea unei imagini mai obiective, mai corecte a Israelului și politicii duse de el, a fost insuficient. Cum doriți să acționați în această privință?

- Mi-am propus, și am și luat măsuri concrete în această direcție, să țin legătura cu presa română, am apărut de-acum la diferite emisiuni ale unor posturi de televiziune pe care le-am vizitat, am avut contacte personale cu șefi de ziare, cu ziaristi, am invitat chiar, la un dejun la reședința mea, 20 de reprezentanți ai mass media. Legătura cu presa română se află printre prioritățile mele.

- Doriți să transmiteți un mesaj cititorilor revistei „Realitatea Evreiască“?

- Cred că respectul și aprecierea de care se bucură comunitatea evreiască vor contribui la întărirea relațiilor dintre Israel, România și restul lumii. Doresc din tot sufletul ca această comunitate să aibă și în continuare multe succese și realizări.

E.S. David Oren este, începând din august, noul ambasador al Statului Israel în țara noastră. Absolvent al Facultății de Științe Politice și Relații Internaționale din cadrul Universității Ebraice din Ierusalim, domnia-sa și-a luat masteratul în Științe Politice, specializarea Studii privind Europa Occidentală. Este diplomat de carieră. A ocupat diferite funcții în cadrul Ministerului israelian de Externe și a îndeplinit și misiuni în străinătate – fiind consul în Canada, apoi ministru-consilier al delegației israeliene la O.N.U. Înainte de a fi numit ambasador în țara noastră, David Oren a fost șeful Departamentului pentru Probleme Economice din Ministerul de Externe israelian. Bucureștiul este prima sa misiune ca ambasador.

**Pentru prima dată,
există șansa
relansării
procesului de pace
în Orientul Mijlociu**

**Premierul ungar
FERENC GYURCSANY,
pentru R.E.:**

„Antisemitismul este o otravă care pervertește societatea democratică“

La Sibiu s-a desfășurat cea de-a treia reuniune guvernamentală româno-ungară. Cu acest prilej, premierul ungar Ferenc Gyurcsany a răspuns unei întrebări a „Realității Evreiești“:

- Domnule prim-ministru, putem vorbi de întărirea antisemitismului în Ungaria în ultima perioadă?

- Este foarte greu de stabilit evoluția acestui fenomen comparativ cu trecutul. Fără discuție, antisemiții au devenit mai curajoși, consideră că le-a venit timpul, simt că societatea democratică nu are suficientă forță să se confrunte cu ei. Cantitativ și în mod vizibil, forța sa nu a crescut, dar vrea să demonstreze că sentimentele antisemite s-au intensificat în societatea ungară. După părerea mea, antisemitismul există în toate democrațiile, problema este cât de influent este și care este reacția comunității democratice. Antisemitismul este o otravă care pervertește societatea democratică. Pentru mine nu există noțiunea de antisemit mai mic sau mai mare, așa cum nu există fascist mai mic sau mai mare. Una dintre cerințele elementare, umane ale democrației este să declarăm fără echivoc: nu avem de ce să-i scuzăm pe cei care, pe față sau ascuns, susțin un punct de vedere antisemit. În Ungaria, capacitatea de manifestare fâțișă a antisemitismului este mai puternică decât acum un deceniu. Se vede cu ochiul liber. Antisemiții sunt mai puternici, mai gălăgioși, așa spune - mai impertinenti. După părerea mea, există o singură soluție: nu trebuie să repetăm multe erori ale secolului XX și să spunem: „O, nu este important! O, este explicabil!“. Este important, este inexplicabil și împardonabil. Nu trebuie acționat numai cu instrumentele legii, ci cu o indignare elementară. Eu nu sunt indignat în calitatea mea de prim-ministru, ci fiindcă sunt un om normal. Ca prim-ministru, am obligația să-i protejiez pe toți cetățenii, să nu părăsesc pe nici unul din ei.

A consemnat EVA GALAMBOS

Întâlnire cu scriitoarea Nava Semel

Teatrul „C. Nottara“ a prezentat luni, 5 noiembrie a.c., spectacolul cu piesa „Copilul din spatele ochilor“, de Nava Semel, în regia și traducerea Liane Ceterchi. A interpretat actrița Gabriela Popescu.

În ziua de 6 noiembrie a.c., la reședința ambasadorului Statului Israel, E.S. David Oren, a avut loc o întâlnire a scriitoarei israeliene Nava Semel cu intelectualii români, printre care îi menționăm pe regizorul Radu Gabrea, Liana Ceterchi, scriitorul Mircea Dinescu, actorii Mircea Diaconu, Gabriela Popescu, dr. Felicia Waldman, coordonatoarea Centrului de Studii Ebraice „Goldstein-Goren“, omul de cultură Tudor Steriadi, Boris Marian, redactor la revista „Realitatea Evreiască“ ș.a.

E.S. David Oren a prezentat activitatea bogată a Navei Semel ca scriitoare, colaboratoare la televiziunea israeliană, în domeniul educațional.

Nava Semel este fiica regretatului Itzhak Artzi, sionist activ în România, născut la Suceava. Proza ei „Pălărie de sticlă“ a fost tradusă în română. Am întrebat-o ce cuvânt românesc știe și mi-a spus că în copilărie i se spunea „fetița tatii“. Numele „Nava“ este corespondentul din idiș al numelui „Seine“ („fair“ în engleză, de la „My fair Lady“), adaugă Nava Semel, care, desigur, nu cunoaște limba română, deși se simte legată de țara de origine a tatălui ei.

EVA GALAMBOS

B. MEHR